

Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně
Provozně ekonomická fakulta

Komparace zdaňování příjmů v České republice a na Slovensku

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Danuše Nerudová, Ph.D.

Autor:
Petr Špirk

Brno, duben 2008

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Komparace zdaňování příjmů v České republice a na Slovensku vypracoval samostatně pod vedením Ing. Danuše Nerudové, Ph.D. a uvedl v seznamu literatury všechny použité literární a jiné odborné zdroje.

V Brně dne 30. dubna 2008

vlastnoruční podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Ing. Danuši Nerudové, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce.

Abstrakt

Špirk, P. *Komparace zdaňování příjmů v České republice a na Slovensku*. Bakalářská práce. Brno, 2008

Úkolem této bakalářské práce je porovnání zdaňování příjmů v České republice a na Slovensku. Daňové systémy obou zemí vycházejí ze společného základu, proto jsou si i 15 let po rozdělení federace velmi podobné. V práci se snažím vyzdvihnout ty nejdůležitější rozdíly ve zdaňování příjmů fyzických i právnických osob a porovnat daňové zatížení v České a Slovenské republice. Součástí práce jsou i modelové příklady, na kterých se snažím demonstrovat konkrétní rozdíly.

Abstract

Špirk, P. *Comparison of the income taxation in the Czech Republic and the Slovak Republic*. Bachelor's Degree work. Brno, 2008

The main task of my Bachelor's work is the comparison of the income taxation in the Czech Republic and the Slovak Republic. Tax systems of both countries emanate from common basis, so they are still very similar even after fifteen years of the federation dividing. My intention is to accentuate the most important differences between the individual income tax and the corporate income tax in both countries. I also try to compare tax burden in the Czech Republic and the Slovak Republic. In this work are used model instances, which show factual differences.

Klíčová slova

daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, sazba daně, předmět daně, slevy na dani, základ daně, daňový poplatník, daňové přiznání

Key words

individual income tax, corporate income tax, tax rate, object of tax, exemption, assessment base, tax payer, tax-return form

OBSAH

1	Úvod a cíl práce	7
2	Metodika	8
3	Literární přehled.....	9
3.1	Základní pojmy	9
3.2	Funkce daní	10
3.3	Daňové zásady	11
3.4	Klasifikace daní	11
3.4.1	Daně přímé.....	11
3.4.2	Daně nepřímé	12
3.5	Rozdělení daní na Slovensku	13
3.5.1	Přímé daně	13
3.5.2	Nepřímé daně	13
4	Komparace legislativy	14
4.1	Zdaňování příjmů v České republice	14
4.1.1	Daň z příjmů fyzických osob	14
4.1.2	Daň z příjmů právnických osob	20
4.2	Zdaňování příjmů na Slovensku	24
4.2.1	Daň z příjmů fyzických osob	24
4.2.2	Daň z příjmů právnických osob	27
5	Praktická část	29
5.1	Příklad č. 1: Daň z příjmů ze závislé činnosti:.....	29
5.1.1	Výpočet daňové povinnosti českého poplatníka.....	29
5.1.2	Výpočet daňové povinnosti slovenského poplatníka.....	30
5.2	Příklad č. 2: Daň z příjmů z podnikání, kapitálového majetku a z pronájmu....	32
5.3	Příklad č. 3: Daň z příjmů právnických osob.....	34
5.3.1	Výpočet daňové povinnosti společnosti s ručením omezeným se sídlem v České republice	35
5.3.2	Výpočet daňové povinnosti společnosti s ručením omezeným se sídlem na Slovensku	35

6	Diskuze.....	37
7	Závěr	39
8	Seznam použité literatury	41
8.1	Tištěná literatura	41
8.2	Internetové zdroje	41
9	Seznam tabulek	43

1 ÚVOD A CÍL PRÁCE

Téma moji bakalářské práce je Komparace zdaňování příjmů v ČR a na Slovensku.

Výběr daní je nejběžnější způsob, jakým se spotřebitelé veřejných statků podílí na financování jejich úhrady. Daňové příjmy tvoří přibližně 88,7 %¹ všech příjmů veřejných rozpočtů.

Srovnání České republiky právě se Slovenskem má své opodstatnění. Do roku 1993 totiž tvořily jediný federativní stát a daňové soustavy byly shodné. Společně jsme tak od roku 1989 procházeli transformací z centrálně plánované na tržní ekonomiku. Proto není divu, že i oblast veřejných financí a potažmo daní zasáhly značné změny. Mezní je rok 1993, kdy došlo k rozdělení na dva samostatné státy a daňové soustavy vlivem reformy jak na Slovensku, tak v České republice, se začínají lišit. Pomyslné nůžky se čím dál tím víc začaly rozevírat až do doby, kdy Česká republika 1. ledna 2008 uvedla v platnost první fázi reformy veřejných financí, částečně inspirovanou slovenským modelem, a opět se tak přiblížila Slovensku.

Problémem české daňové soustavy je její značná komplikovanost a nepřehlednost, kterou nevyřešila ani reforma, byť to měla nejsilnější vládní strana ve volebním programu. Na Slovensku se reformou, která vstoupila v platnost 1. ledna 2004, podařilo daňový systém zjednodušit a zprůhlednit. Časté změny daňových zákonů, které můžeme pozorovat především v České republice, vnášejí nejistotu a zmatek jak pro podnikatele a firmy, tak i pro samotné správce daně.

Cílem této bakalářské práce je zjistit daňové zatížení daňových subjektů v České republice a na Slovensku a porovnat, která země je z daňového hlediska pro poplatníka výhodnější.

Obě dvě země mají k sobě stále velice blízko, není zde jazyková bariéra a celková právní úprava nejen podnikatelského prostředí se nijak zásadním způsobem neliší. Proto by výrazně nižší daňové zatížení v jedné zemi mohlo vést ke změnám sídel firem do druhé země s výhodnějšími podmínkami pro podnikání. Zrovna tak pro fyzické osoby z příhraničí může být lákavé pracovat nebo podnikat v sousední zemi. Zda jsou rozdíly skutečně tak výrazné, aby došlo k „stěhování“ firem a dojíždění občanů z jedné země do druhé, se pokusím zhodnotit a zjistit ze srovnání daňové legislativy těchto dvou zemí.

¹ údaj platný pro ČR, pro rok 2006

2 METODIKA

Bakalářská práce vychází ze zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů aktuálních k 1. lednu 2008 a ze zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů.

Z důvodu každoročních změn v daňové legislativě jak v České republice, tak i na Slovensku, bylo nezbytné pro komparaci zvolit konkrétní zdaňovací období a tím je rok 2008.

Srovnání bylo prováděno na standardních příkladech, které postihují naprostou většinu poplatníků jak v České republice, tak i na Slovensku. Naopak daňovými případy, které jsou ojedinělé a postihují minimum poplatníků se tato práce nezabývá.

Pro tuto práci jsem čerpal především z výše uvedených zákonů a z odborné literatury. Neméně nápomocné mi byly internetové stránky s daňovou problematikou. Veškeré zdroje, ať už tištěné nebo internetové uvádím v seznamu použité literatury.

Vlastní práce je rozdělena do čtyř celků, které na sebe systematicky navazují. V první části - literárním přehledu - se věnuji především objasnění základních teoretických pojmů a klasifikaci daní v České republice a odlišnostem na Slovensku. V druhé části již konkrétněji srovnávám zdaňování příjmů v jednotlivých zemích na základě platné legislativy. Modelové příklady, jež se nacházejí ve třetí části, nám dávají konkrétní představu o daňovém zatížení poplatníků v obou zemích. V poslední části - diskuzi - se snažím objektivně zhodnotit výsledky výpočtů a vyzdvihnout ty faktory, které měly podstatný vliv na výslednou daňovou povinnost.

Základní vědecké metody, jež jsem k vypracování této bakalářské práce použil, jsou analýza, deskripce a komparace. Analýza je vědecká metoda, která rozkládá celek na jednotlivé části, identifikuje podstatné vlastnosti a zákonitosti dílčích částí a nalézá vnitřní vazby mezi nimi. Tuto metodu jsem používal především v části *Komparace legislativy*. Deskripce je metoda popisující obecně platné zásady a fakta. Využil jsem ji především pro proniknutí do daňové teorie a daňové legislativy obou srovnávaných zemí v kapitolách *Literární přehled* a *Komparace legislativy*. Komparativní metoda zjišťuje podobnosti a rozdíly mezi určitými jevy, vzorky nebo soubory dat. Tuto metodu využívám především v praktické části při výpočtech modelových příkladů a v diskuzi, kde hodnotím výsledky výpočtů.

3 LITERÁRNÍ PŘEHLED

1.1 Základní pojmy

Daň

Daň představuje transfer finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru. Daň je povinná, neúčelová, neekvivalentní, zákonem stanovená platba nenávratného charakteru směřující do veřejného rozpočtu. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech, nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností. Povinnost je dána zákonem, je právně vynutitelná. Neúčelovost spočívá v tom, že nikdy se dopředu neví, co bude z odvedené daně financováno a jejím uhrazením nevzniká právo na konkrétní plnění z veřejných rozpočtů. Daň je neekvivalentní, neboť výše odvedených daní nemá vliv na výši čerpání prostředků ze státního rozpočtu. Díky principu nenávratnosti jednou zaplacenou daň již nikdy nelze požadovat zpět.²

Daňový subjekt

Daňovým subjektem je osoba, ať již fyzická nebo právnická, která je podle daňového zákona povinna odvádět nebo platit daň. Subjekt daně je vymezen pro každý druh daně samostatně. Existují dva typy daňových subjektů - poplatníci a plátcí. Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou podrobeny dani. Plátcem je fyzická nebo právnická osoba, která pod vlastní majetkovou odpovědností odvádí správci daně daň od poplatníků vybranou nebo poplatníkům sraženou.

Předmět daně

Předmětem daně se rozumí ta skutečnost, na kterou se daň váže a která je podrobena zdanění. Předmětem daně může být důchod (příjem), majetek, spotřeba, převod práv.

Základ daně

Základem daně se rozumí předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách. Těmi jsou buď fyzické jednotky (kus, metr čtvereční, litr), nebo častěji peněžní jednotky. Od způsobu vyjádření základu daně v peněžních nebo měrných jednotkách se pak odvíjí typ použité

² KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*

daňové sazby. Základem daně může být veličina stavová, kdy je základ daně zjišťován podle stavu k určitému dni, nebo veličina taková, kdy se základ daně načítá za celé zdaňovací období.

Sazba daně

Sazba daně je algoritmus, jehož prostřednictvím se stanoví velikost konkrétní daně konkrétního daňového subjektu z jeho základu daně. Sazby daně se obvykle dělí na procentní (relativní) a pevné.

Procentní sazba vyžaduje, aby základ daně byl vyjádřen v penězích. Procentní sazba může být:

- lineární - je stále stejná bez ohledu na výši základu daně,
- progresivní - sazba daně roste s růstem základu daně. V praxi se používá sazba klouzavě progresivní, kdy sazba roste po určitých pásmech s tím, že vyšší sazbou je zdaněna vždy pouze ta část základu daně, která přesahuje hranici pásma.

Pevná sazba je stanovena v penězích na objemovou jednotku základu daně.

Daňové přiznání

Daňové přiznání je vyjádřením povinnosti každého daňového subjektu uvést správci daně výši svého daňového základu a vypočítat si i daň. Povinnou součástí daňového přiznání jsou přílohy uvedené v jednotlivých tiskopisech. Při splnění určitých podmínek nemusí poplatník podávat daňové přiznání vůbec.³

3.2 Funkce daní

Primární funkcí daní je **fiskální funkce**, tj. nutnost získat prostředky na financování veřejného sektoru. **Alokační funkce** se uplatňuje tehdy, když trh projevuje neefektivnost v alokaci zdrojů. Hlavním úkolem je získání prostředků na financování oblastí trhem opomíjených. **Redistribuční funkce** má za úkol zmírnit rozdíly v důchodech jednotlivých subjektů tím, že část důchodů a bohatství je přesouvána prostřednictvím daní od bohatších jedinců k chudším. Při plnění **stabilizační funkce** vláda reguluje výši daňových příjmů a zmírňuje tak cyklické výkyvy v ekonomice.

³ <http://www.sagit.cz/pages/lexikonhesla.asp?cd=74&typ=r> (cit. 14.4.08)

3.3 Daňové zásady

Základní požadavky na daně jsou:

- efektivnost a nízké administrativní náklady na správu daní,
- spravedlnost,
- správné působení na makroekonomické agregáty,
- pozitivní vliv na ekonomické chování subjektů, daně nemají omezovat pracovní úsilí lidí, nesmí docházet k omezení růstu ekonomiky,
- princip daňové jistoty (stálost daňových zákonů),
- právní perfektnost a průhlednost.⁴

3.4 Klasifikace daní

Základním způsobem klasifikace daní je členění na **daně přímé**, které platí poplatník sám na vlastní účet, a na **daně nepřímé**, které za poplatníka odvádí plátce daně, ovšem na účet poplatníka.

3.4.1 Daně přímé

▪ Daně z příjmů

Daň z příjmů fyzických osob je univerzální přímá daň, jíž podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců (fyzických osob). Část této daně se odvádí přímo do rozpočtu obcí a krajů a část do státního rozpočtu.

Daň z příjmů právnických osob odvádí každá právnická osoba, které má sídlo v České republice a nebo zde podniká. Předmětem daně u právnických osob podnikatelů jsou příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. U nepodnikatelů jsou to příjmy z činnosti provozované za účelem dosažení zisku a z pronájmu majetku.

▪ Daně majetkové

Daň z nemovitosti se vyměňuje každým rokem k 1. lednu zdaňovacího období. Předmětem daně jsou všechny pozemky nacházející se na území České republiky,

⁴ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*.

kteře jsou evidované v katastru nemovitostí a všechny stavby na území České republiky, které jsou spojené se zemí pevným základem a podléhají kolaudačnímu řízení.

Povinnosti uhradit **daň dědickou** nastává tehdy, jestliže je získán majetek v souvislosti s úmrtím. Dědickou daň platí pouze osoby zařazené do III. skupiny, tedy osoby, které se zůstavitelem nemají žádný příbuzenský vztah.

Podstatou **daně darovací** je bezúplatný převod majetku. Jedna strana tak něco obdrží, aniž za to poskytne protiplnění. Darovací daň platí pouze obdarovaní zařazení do III. skupiny, tedy osoby, které s dárce nemají žádný příbuzenský vztah.

Předmětem **daně z převodu nemovitostí** je úplatný převod nebo přechod vlastnických práv k nemovitostem a dále bezúplatné zřízení věcného břemene.

K **silniční dani** se přiznávají silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou registrovaná a provozovaná v České republice, jestliže se používají k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti. Vozidla, jejichž hmotnost je 12 a více tun jsou automaticky předmětem daně.

3.4.2 Daně nepřímé

Daň z přidané hodnoty je daní nepřímou univerzální, která se týká veškerého zboží vyprodukovaného a spotřebovaného v tuzemsku. Poplatníkem daně je konečný spotřebitel, plátcem je výrobce, dovozce nebo prodejce.

Spotřební daň je nepřímou selektivní daní, protože se týká pouze zákonem stanovených druhů zboží: minerálních olejů, lihu a lihovin, piva, vína a tabákových výrobků. Spotřební daně částečně zohledňují negativní vliv na životní prostředí a na zdraví člověka. Poplatníkem daně je konečný spotřebitel, plátcem je výrobce nebo dovozce.⁵

Ekologické daně stimulují ekonomické subjekty k chování, které povede ke snížení poškození životního prostředí a jeho dopadů na zdraví obyvatelstva. Nepřímo také zvýhodňují obnovitelné zdroje energie. Plátcem daně jsou právnické a fyzické osoby, které dodávají pevná paliva, zemní plyn nebo elektřinu konečnému spotřebiteli. Základem daně ze zemního plynu je množství plynu v MWh spáleného tepla. Předmětem daně z pevných paliv je černé a hnědé uhlí, brikety, koks a ostatní uhlovodíky. Základem této daně je množství pevných paliv v GJ spáleného tepla. Od daně jsou osvobozeny pevná

⁵ <http://www.dane-brno.cz/druhy-dani> (cit. 12.4.08)

paliva k výrobě elektřiny a koksu. Základem daně z elektřiny je množství elektřiny v MWh. Od daně je osvobozena elektřina, která je ekologicky šetrná nebo vyrobená v dopravních prostředcích, pokud ji spotřebují.

3.5 Rozdělení daní na Slovensku

Na Slovensku mají rozdělení daní velmi podobné jako u nás s výjimkou skupiny místních daní, do které zahrnují i takové daně, které mají u nás formu poplatku. Ekologické daně jsou na Slovensku zahrnuty ve spotřebních daních.

3.5.1 Přímé daně

- Daň z příjmů (daň fyzické osoby, daň právnické osoby)
- Místní daně (daň z nemovitosti, daň za psa, daň za užívání veřejného prostranství, daň za ubytování, daň za prodejní automaty, daň za nevýherní hrací přístroje, daň za vjezd a setrvání motorového vozidla v historické části města, daň za jaderné zařízení, daň z motorových vozidel)

3.5.2 Nepřímé daně

- Daň z přidané hodnoty
- Spotřební daně (daň z vína, daň z piva, daň z tabákových výrobků, daň z lihu, daň z minerálního oleje, daň z elektřiny, uhlí a zemního plynu)⁶

Daně dědické, darovací a daně z převodu nemovitostí se nevybírají.

⁶ HORNÍKOVÁ, D a kol. Zákony I/2008, Úplné znenia zákonov daňových, účtovných a vykonávacích a súvisiacich predpisov

4 KOMPARACE LEGISLATIVY

Dále se věnuji jen přímým daním, konkrétně daním z příjmů fyzických a právnických osob, a v případě slovenské právní úpravy v této oblasti poukazuji na hlavní rozdíly ve zdaňování.

4.1 Zdaňování příjmů v České republice

4.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob řeší zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů.

Poplatník daně

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou fyzické osoby, které mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují (pobývají zde alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce). Daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. V případě, že osoby nesplňují výše uvedenou podmínku, mají daňovou povinnost pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.

Předmět daně

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou:

- příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6) - převážně mzdy a platy,
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8) - dividendy, úroky z vkladů na účtech apod.,
- příjmy z pronájmu (§ 9) - pronájem nemovitostí, pravidelný pronájem movitých věcí,
- ostatní příjmy (§ 10) - příležitostné příjmy, příjmy z prodeje nemovitostí a movitých věcí, výhry v loteriích aj.

Předmětem daně jsou nejen příjmy peněžní, ale rovněž příjmy nepeněžní dosažené např. i směnou. Tyto příjmy se oceňují podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.

- **Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků**

Zdaňování příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků se týká největšího počtu poplatníků, neboť jde o zdanění příjmů za práci ve mzdě či platě. Odpovědnost za včasné a řádné plnění daňové povinnosti je na zaměstnavateli a zaměstnanec obdrží mzdu již po sražení zálohy na daň v rámci měsíčního vyúčtování mzdy. Pro zaměstnance je výhodné požádat o roční zúčtování záloh na daň.

- **Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti**

Podnikání je dle Obchodního zákoníku soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Jiná výdělečná činnost je prováděna jinou osobou než podnikatelem.

Příjmy z podnikání zahrnují:

- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjmy ze živnosti,
- příjmy z jiného podnikání,
- příjmy společníků v.o.s. a komplementářů k.s.

Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti zahrnují:

- příjmy z užití nebo poskytnutí práv,
- příjmy z výkonu nezávislého povolání,
- příjmy znalce, tlumočnicka, zprostředkovatele kolektivních sporů a smluv, rozhodce,
- příjmy z činnosti insolvenčního správce.⁷

- **Příjmy z kapitálového majetku**

Zákon o daních z příjmů rozumí pod příjmy z kapitálového majetku pouze příjmy z jejich držby. Příjmy z jejich prodeje se zdaňují v rámci ostatních příjmů. Většina těchto příjmů se zdaňuje mimo celkový daňový základ srážkou u zdroje.

- **Příjmy z pronájmu**

Dani z příjmů podléhá pronájem nemovitostí, bytů nebo jejich částí a pronájem movitých věcí. Je-li příjem z pronájmu movitých věcí jen příležitostný, potom se považuje za ostatní příjem. Základem daně jsou příjmy snížené o výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů, které může poplatník uplatnit buď v prokázané výši, nebo paušálem 30 % z příjmů. Příjmy plynoucí manželům z bezpodílového spoluvlastnictví se zdaňují jen u jednoho z nich.

⁷ VYBÍHAL, V. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2007*

▪ Ostatní příjmy

Patří sem všechny zdanitelné příjmy, které nelze přiřadit k předchozím druhům příjmů a nejsou zdaňovány srážkou u zdroje. Tyto příjmy lze snížit o prokázané výdaje nutné na dosažení příjmů.

Poplatníci nemusí platit daň z příjmů, které jsou vyňaty z předmětu daně nebo od daně osvobozeny.

Předmětem daně nejsou:

- příjmy získané zděděním,
- přijaté úvěry a půjčky,
- příjmy získané darováním (dar od zaměstnavatele je však součástí celkového hrubého příjmu zaměstnance),
- příjmy z nabytí majetku v rámci restituce nebo rehabilitace,
- cestovní náhrady (včetně hodnoty stravování na pracovních cestách) přijaté od zaměstnavatele v souvislosti s výkonem závislé činnosti. Zvláštní zákony určují horní limity náhrad,
- příjmy z rozšíření nebo zúžení společného jmění manželů.

Osvobození příjmů od daně

Osvobození od daně definuje část předmětu daně, ze kterého se daň nevybírání. Osvobození se často váže na splnění určitých podmínek, popř. má určité horní limity, jejichž převis se už zdanit musí.

Přehled nejdůležitějších příjmů osvobozených od daně z příjmů:

Jednotlivé podmínky, za kterých jsou příjmy osvobozeny od daně jsou uvedeny v § 4 zákona o dani z příjmů (všeobecné osvobození), § 6 (osvobození týkající se příjmů ze závislé činnosti) a § 10 (ostatní příjmy):

- Prodej nemovitosti při splnění časového testu,
- prodej movitých věcí (motorová vozidla, lodě a letadla jen při splnění časového testu),
- přijatá náhrada škody, náhrada nemajetkové újmy,
- přijatá plnění z pojištění majetku a z pojištění odpovědnosti za škody,
- cena z veřejné soutěže, z reklamní soutěže, z reklamního slosování a cena ze sportovní soutěže v hodnotě nepřevyšující 10 000,- Kč,

- příjmy sociálního charakteru,
- příjmy z provozu ekologických zařízení (limitováno časovým intervalem),
- odměny vyplácené zdravotní správou dárčům za odběr krve a jiných biologických materiálů,
- stipendia ze státního rozpočtu a z prostředků veřejné vysoké školy,
- přijaté pojistné plnění z pojištění osob,
- úroky z vkladů ze stavebního spoření včetně úroků ze státní podpory,
- příjmy z prodeje cenných papírů při splnění časového testu,
- úrokové výnosy z hypotečních zástavních listů,
- příjmy plynoucí jako náhrada za věcné břemeno vzniklé ze zákona nebo rozhodnutím státního orgánu,
- kursový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně (nesmí jít o podnikatelský účet),
- příjmy z prodeje majetku nabytého v restituci aj.⁸

Nezdanitelné části základu daně

Od základu daně lze odečíst některé položky, které jsou ze zákona nezdanitelné. Jsou to především:

- **Dary**, jejichž hodnota musí přesáhnout 2 % ze základu daně nebo činit alespoň 1 000 korun, v úhrnu lze odečíst nejvýše 10 % ze základu daně. Hodnota jednoho odběru krve bezpříspěvkového dárce se oceňuje částkou 2000 korun.
- **Úroky** zaplacené ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření nebo hypotečního úvěru poskytnutého na bytové potřeby, max. ve výši 300 000 korun ročně.
- **Příspěvky** zaplacené poplatníkem **na penzijní připojištění** se státním příspěvkem. Částka, kterou lze odečíst se rovná celkově zaplaceným příspěvkům sníženým o 6 000 korun. Maximální výše nezdanitelné části základu daně činí 12 000 korun ročně.
- **Pojistné** zaplacené poplatníkem **na jeho soukromé životní pojištění**. Maximálně lze ročně odečíst 12 000 korun.

⁸ <http://www.mesec.cz/texty/dan-z-prijmu-fyzicky-ch-osob> (cit. 12.4.08)

- Členské **příspěvky** zaplacené ve zdaňovacím období členem **odborové organizaci**. Odečíst lze částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů, maximálně 3 000 Kč za zdaňovací období.⁹

Odčitatelné položky

Položky odečitatelné od základu daně zjistíme v § 34 zákona o daních z příjmů. Je to například daňová ztráta nebo výdaje na realizaci projektů výzkumu a vývoje.

Základ daně

Základem daně z příjmů fyzických osob je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. U poplatníka, kterému plynou ve zdaňovacím období souběžně dva a více druhů příjmů dle § 6 až 10, je základem daně součet dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů.

Dílčí základ daně z příjmů podle § 7 se stanoví jako rozdíl mezi veškerými příjmy a daňově účinnými výdaji na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů. Výdaje poplatník může uplatňovat buď jako výdaje prokazatelně vynaložené, nebo stanovené procentem z příjmů. Pokud má poplatník příjmy ze zemědělství, lesního a vodního hospodářství, může si jako daňově uznávaný výdaj odečíst 80 % z těchto příjmů; v případě řemeslných živností si může odečíst 60 %, u neřemeslných živností 50 % a v ostatních případech si poplatník může odečíst 40 % z příjmů. Jestliže má poplatník příjmy podle § 9, může si odečíst od příjmů 30 % jako daňově uznávaný výdaj. Ve výdajích stanovených procentem z příjmů jsou zahrnuty veškeré daňové výdaje poplatníka.

Pokud výdaje přesáhnou příjmy uvedené v § 7 a 9, jedná se o daňovou ztrátu. Daňovou ztrátu nebo její část lze odečíst od úhrnu dílčích základů daně dle § 7 až 10 i v následujících zdaňovacích obdobích a to nejdéle v pěti zdaňovacích obdobích následujících po vyměření ztráty.

Sazba daně

Pro zdaňovacího období 2008 činí daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část (§ 15) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34) zaokrouhleného na celá sta Kč dolů 15 %, od roku 2009 potom 12,5 %.

⁹ VYBÍHAL, V. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2007*

Slevy na dani

Výčet všech slev na dani je uveden v § 35 zákona o daních z příjmů. Mezi ty nejvíce využívané patří:

- sleva na poplatníka,
- sleva na manželku (manžela) žijící s poplatníkem v domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující 38 040 Kč,
- sleva na poplatníka - poživatele částečného invalidního důchodu,
- sleva na poplatníka - poživatele plného invalidního důchodu,
- sleva na poplatníka - držitele průkazu ZTP/P,
- sleva na poplatníka, připravuje-li se na budoucí povolání studiem.¹⁰

Poplatník má také nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním v domácnosti, pokud jeho příjem podle § 6, 7, 8 nebo 9 za zdaňovací období činí alespoň 6-násobek minimální (měsíční) mzdy.

Tab. č. 1: Tabulka slev na dani

Roční sleva na:	2007	2008	2009
poplatníka	7 200 Kč	24 840 Kč	16 560 Kč
důchodce	0 Kč	24 840 Kč	16 560 Kč
druhého z manželů bez příjmů	4 200 Kč	24 840 Kč	16 560 Kč
- který je držitelem ZTP/P	8 400 Kč	49 680 Kč	33 120 Kč
poživatele částečného invalidní důchodu	1 500 Kč	2 520 Kč	2 520 Kč
poživatele plného invalidního důchodu	3 000 Kč	5 040 Kč	5 040 Kč
držitele průkazu ZTP/P	9 600 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč
studujícího	2 400 Kč	5 040 Kč	5 040 Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	6 000 Kč	10 680 Kč	10 200 Kč
- které je držitelem ZTP/P	12 000 Kč	21 360 Kč	20 400 Kč

Zdroj: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/dane-z-prijmu-tuzemsko/fyzicke-osoby-sazby>

V tabulce jsou uvedeny i slevy na dani platné pro rok 2007, z čehož je zřejmý současný vývoj a nestálost v této oblasti daňové politiky v České republice.

Dále poplatník může využít slevy na dani z titulu zaměstnávání pracovníků se změněnou pracovní schopností ve výši 18 000 Kč na jednoho průměrného přepočteného pracovníka, v případě těžšího zdravotního postižení se tato částka zvyšuje na 60 000 Kč.

¹⁰ <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/dane-z-prijmu-tuzemsko> (cit. 14.4.08)

Srážková daň

Určité druhy příjmů jsou zdaňovány zvláštní sazbou daně srážkou u zdroje v rámci samostatného základu daně. Jde zpravidla o příjmy z kapitálového majetku vyplácené českými firmami či jednotlivci. Sazba daně činí 15 %.¹¹

Pokud daň nepřesáhne 200 Kč za rok nebo celkové zdanitelné příjmy činí méně než 15 000 Kč za rok, daň se nevybírání. To neplatí, byla-li z těchto příjmů vybrána daň nebo záloha na daň srážkou.¹²

Zálohy na daň

Daně z příjmů se zpravidla hradí zálohově v průběhu zdaňovacího období. Výše zálohy a pravidelnost placení se stanoví dle poslední známé daňové povinnosti. Toto se netýká občanů, kteří mají pouze příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků.

Povinnost platit zálohy na daň vzniká poplatníkovi, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhla 30 000 Kč. Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 30 000 Kč, avšak nepřesáhla 150 000 Kč, platí 2 zálohy na daň, a to ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období a druhá je splatná do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období. Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 150 000 Kč, platí 4 zálohy na daň, a to ve výši $\frac{1}{4}$ poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou splatné do 15. dne třetího, šestého, devátého a dvanáctého měsíce zdaňovacího období. Záloha se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru.¹³

4.1.2 Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob řeší zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů.

Poplatník daně

Poplatníky daně z příjmů právnických osob jsou osoby, které nejsou fyzickými osobami. V případě, že poplatníci mají sídlo společnosti v České republice, musí zdanit příjmy

¹¹ <http://www.mesec.cz/texty/dan-z-prijmu-fyzickych-osob> (cit. 14.4.08)

¹² MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2008, úplná znění platná k 1.1.2008*

¹³ <http://www.sagit.cz/pages/lexikonhesla.asp?cd=74&typ=r> (cit. 16.4.08)

plynoucí z tuzemska i zahraničí. Pokud je sídlo společnosti v cizině, zdaní se pouze příjmy z České republiky.

Zdaňovacím obdobím je:

- kalendářní rok (od 1.1. do 31.12.),
- hospodářský rok (dvanáct po sobě jdoucích měsíců, začínajících jiného data než 1.1., ale vždy od prvního dne v měsíci)
- období od rozhodného dne fúze do konce kalendářního roku, ve kterém byly fúze zapsány do Obchodního rejstříku,
- účetní období, pokud je toto účetní období delší než nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců (v zákonu o účetnictví § 3, odst. 2).

Předmět daně

Všeobecně lze říct, že předmětem daně jsou příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Jde jak o příjmy peněžní, tak i nepeněžní. Existuje však řada výjimek a zvláštností dle § 18 zákona o daních z příjmů.¹⁴

Předmětem daně nejsou např.:

- příjmy získané zděděním nebo darováním (tyto příjmy nesouvisející s podnikatelskou činností podléhají dani dědické nebo darovací),
- příjmy získané vydáním pohledávky do výše náhrad nebo do výše nároků na vydání základního podílu.

Přehled nejdůležitějších příjmů osvobozených od daně z příjmů:

- členské příspěvky podle stanov, zřizovacích nebo zakladatelských listin,
- příjmy z provozu malých vodních elektráren, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení aj. ekologických zařízení, a to v roce v němž byly uvedeny do provozu a v následujících pěti letech,
- příjmy Fondu dětí a mládeže,
- příjmy plynoucí z odpisu závazků při vyrovnání, pokud jsou zaúčtovány ve prospěch výnosů,
- úrokové výnosy z hypotečních zástavních listů,

¹⁴ <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/dane-z-prijmu-tuzemsko> (cit. 14.4.08)

- příjmy z dividend a jiných podílů na zisku, vyplácené dceřinou společností.

Další osvobozené příjmy a podmínky pro osvobození výše uvedených příjmů jsou vymezeny v § 19 zákona o dani z příjmů.

Základ daně

Pro zjištění základu daně se vychází z účetního výsledku hospodaření. Základem daně je rozdíl, o který příjmy převyšují výdaje (náklady), a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období upraveny podle zákona (§ 23 zákona o dani z příjmů).

Vybrané položky zvyšující výsledek hospodaření:

- částky neoprávněně zkracující příjmy,
- částky, které podle zákona o dani z příjmů nelze zahrnout do nákladů (výdajů),
- částky, o které byl snížen výsledek hospodaření za předchozí zdaňovací období, a to ve zdaňovacím období, kdy je oprava nesprávnosti v účetnictví provedena a ovlivnila tak výsledek hospodaření.

Vybrané položky snižující výsledek hospodaření:

- částky, o které byly nesprávně zvýšeny příjmy,
- částky nezahrnuté do výdajů (nákladů), které lze podle tohoto zákona do výdajů (nákladů) zahrnout.

Položky odčitatelné od základu daně:

- odečet darů na obecně prospěšné účely, pokud hodnota daru činí alespoň 2 000 Kč, maximálně však o 5 % ze základu daně sníženého podle § 34 zákona (v případě daru vysokým školám a veřejným výzkumným institucím lze základ daně snížit až o 10 %),
- odečet daňové ztráty (nejdéle v pěti následujících zdaňovacích obdobích),
- odečet 100 % výdajů na projekty výzkumu a vývoje,
- odečet u neziskových subjektů až 30 % z upraveného základu daně.¹⁵

¹⁵ Podrobněji v JAROŠ, T. *Daň z příjmů právnických osob v účetnictví 2006/2007*

Slevy na dani

Poplatník může využít slevy na dani z titulu zaměstnávání pracovníků se změněnou pracovní schopností ve výši 18 000 Kč na jeden průměrný přepočtený počet zaměstnanců, v případě těžšího zdravotního postižení se tato částka zvyšuje na 60 000 Kč.

Pokud poplatník zaměstnává nejméně 25 zaměstnanců a podíl zaměstnanců se zdravotním postižením činí více než 50 % průměrného ročního přepočteného počtu zaměstnanců, daň se snižuje na polovinu.¹⁶

Sazba daně

Sazba daně činí 21 % pro zdaňovací období roku 2008. V následujících letech bude sazba dále klesat na 20 % v roce 2009 a na 19 % v roce 2010.

Tato sazba se vztahuje na základ daně snížený o položky snižující základ daně (§ 20) a položky odčitatelné od základu daně (§ 34). Základ daně se zaokrouhluje na celé tisícikoruny dolů. Daň se neplatí, nepřesáhne-li částku 200 Kč.¹⁷

Zálohy na daň

Povinnost platit zálohy na daň vzniká poplatníkovi, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhla 30 000 Kč. Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 30 000 Kč, avšak nepřesáhla 150 000 Kč, platí 2 zálohy na daň, a to ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období a druhá je splatná do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období. Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 150 000 Kč, platí 4 zálohy na daň, a to ve výši $\frac{1}{4}$ poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou splatné do 15. dne třetího, šestého, devátého a dvanáctého měsíce zdaňovacího období. Záloha se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru.¹⁸

¹⁶ JAROŠ, T. *Daň z příjmů právnických osob v účetnictví 2006/2007*

¹⁷ <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/dane-z-prijmu-tuzemsko> (cit. 14.4.08)

¹⁸ <http://www.sagit.cz/pages/lexikonhesla.asp?cd=74&typ=r> (cit. 16.4.08)

4.2 Zdaňování příjmů na Slovensku

4.2.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob řeší zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z prímov., především část druhá - daň fyzickej osoby.

Poplatník daně

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou fyzické osoby, které mají na území Slovenské republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce.

Předmět daně

Předmětem daně jsou:

- příjmy ze závislé činnosti,
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu,
- příjmy z kapitálového majetku,
- ostatní příjmy.

Příjmy ze závislé činnosti zahrnují příjmy z pracovněprávního poměru, služebního a jiného poměru; příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů s.r.o. a komanditistů k.s.; platy a funkční požitky ústavních činitelů a odměny za výkon funkce ve státních orgánech.

Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti zahrnují příjmy ze zemědělské činnosti, lesního a vodního hospodářství; příjmy ze živnosti; příjmy z podnikání dle zvláštních předpisů; příjmy společníků v.o.s. a komplementářů k.s.; příjmy z užití či poskytnutí práv a příjmy znalců, tlumočníku aj.

V případě příjmů z podnikání si poplatník může stanovit buď uplatňování výdajů prokazatelně vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů, nebo stanovených procentem z příjmů. Pokud má poplatník příjmy pouze ze řemeslné živnosti, může si jako daňově uznávaný výdaj odečíst 60 % z těchto příjmů; v ostatních případech si může odečíst 40 % z příjmů. Jestliže má poplatník příjmy z pronájmu, může si odečíst 40 % jako daňově uznávaný výdaj.¹⁹

¹⁹ NERUDOVA, D. *Harmonizace daňových systémů zemí EU*

Předmětem daně jsou příjmy jak peněžní tak i příjmy nepeněžního charakteru.

Předmětem daně nejsou:

- přijaté náhrady,
- příjmy z dědictví a darování,
- příjmy, ze kterých byla vybrána daň srážkou,
- úvěry a půjčky,
- podíly na zisku vyplacené po zdanění obchodní společností nebo družstvem,
- nepeněžní plnění ve formě osobních ochranných prostředků.

Osvobození příjmů od daně

Mezi osvobozené příjmy patří zejména příjmy z prodeje nemovitostí, pokud nebyly zahrnuty v obchodním majetku, sociální příjmy a transfery, stipendia (kromě doktorandských stipendií), příjmy přijaté v rámci plnění vyživovací povinnosti, přijaté náhrady škody, úroky aj. výnosy z vkladů, výnosy ze státních dluhopisů.

Základ daně

Základ daně se zjistí jako součet dílčích základů daně podle jednotlivých druhů příjmů. Základ daně se může snížit o daňovou ztrátu. Platby sociálního pojištění jsou daňově uznatelným výdajem.

Nezdanitelné části základu daně

Daňový základ lze snížit poplatníkovi o částku odpovídající 19,2-násobku roční částky životního minima platného k 1. lednu příslušného zdaňovacího období²⁰, o stejnou částku si může poplatník snížit daňový základ, pokud má manželku (manžela) bez vlastních příjmů (pokud má vlastní příjem, lze odečíst rozdíl mezi příjmem a nezdanitelnou částí základu daně). Dále si lze odečíst od základu daně výši příspěvků zaplacených na doplňkové důchodové spoření, platby zaplacené na jiné účelové spoření a pojistné na životní pojištění (dohromady lze odečíst maximálně 12 000 Sk).

Slevy na dani

Poplatník, který měl ve zdaňovacím období zdanitelné příjmy alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy, si může uplatnit daňový bonus v hodnotě 6 660 Sk ročně

²⁰ k 1.1.2008 je suma životního minima 5130 Sk

na každé vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti. Daňový bonus si může uplatnit pouze jeden z manželů.

Sazba daně

Jednotná sazba daně činí 19 % ze základu daně sníženého o nezdanitelné části základu daně.²¹

Správa daně

Poplatník má povinnost podat daňové přiznání a vyrovnat daňovou povinnost do 31.3. následujícího roku po skončení zdaňovacího období. Povinnost platit zálohy na daň vzniká poplatníkovi, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhla 50 000 Sk. Poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhla 50 000 Sk a nepřesáhla 500 000 Sk, platí zálohy čtvrtletně ve výši $\frac{1}{4}$ poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou splatné k poslednímu dni kalendářního čtvrtletí. Poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhla 500 000 Sk, platí zálohy na daň měsíčně ve výši $\frac{1}{12}$ poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou splatné k poslednímu dni kalendářního měsíce. Daň se nevybírání a neplatí pokud za zdaňovací období nepřesáhne 500 Sk. Zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti sráží zaměstnanci každý měsíc zaměstnavatel.²²

Tab. č. 2: Srovnávací tabulka pro daň z příjmů fyzických osob 2008

	ČR	SR
Nezdanitelná část základu daně	na poplatníka 0 Kč; max. 12 000 Kč na životní pojištění a max. 12 000 Kč na penzijní připojištění	na poplatníka 19,2 x životní minimum ²³ ; max. 12 000 Sk na doplňkové důchodové spoření, jiné spoření a na životní pojištění dohromady
Slevy na dani	na poplatníka 24 840 Kč; na vyživované dítě 10 680 Kč	na poplatníka 0 Sk; na vyživované dítě 6 660 Sk
Sazba daně	15 %	19 %
Zálohy z poslední známé daň. pov.	2 x 40 % (> 30 000 Kč) 4 x 25 % (> 150 000 Kč)	4 x 25 % (> 50 000 Sk) 12 x 1/12 (> 500 000 Sk)

zdroj: HORNÍKOVÁ, D a kol. *Zákony I/2008, Úplné znenia zákonov daňových, účtovných a vykonávacích a súvisiacich predpisov* a MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2008*

²¹ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*

²² HORNÍKOVÁ, D a kol. *Zákony I/2008, Úplné znenia zákonov daňových, účtovných a vykonávacích a súvisiacich predpisov*

²³ k 1.1.2008 je suma životního minima 5130 Sk

Tab. č. 3: Srovnávací tabulka pro možnost stanovení výdajů procentem z příjmů

	ČR	SR
Druh příjmů	výdaje % z příjmů	výdaje % z příjmů
Zemědělství, lesní a vodní hospodářství	80 %	40 %
Řemeslná živnost	60 %	60 %
Neřemeslná živnost	50 %	40 %
V ostatních případech	40 %	40 %
Pronájem	30 %	40 %
Sociální a zdravotní pojištění jako daňově účinný výdaj	NE	ANO

zdroj: HORNÍKOVÁ, D a kol. *Zákony I/2008, Úplné znenia zákonov daňových, účtovných a vykonávacích a súvisiacich predpisov* a MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2008*

4.2.2 Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob řeší zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmov., především část třetí - daň právnické osoby.

Předmět daně

Předmětem daně jsou příjmy právnických subjektů, především akciových společností, společností s ručením omezeným, komanditních společností a družstev.

Osvobození příjmů od daně

Od daně jsou osvobozeny příjmy zájmových sdružení právnických osob, profesních komor, občanských sdružení včetně odborových sdružení, politických stran, obcí a vyšších územních celků, rozpočtových a příspěvkových organizací, vysokých škol a neziskových organizací, pokud se jedná o příjmy z činností, pro které byly tyto subjekty založeny. Od daně jsou dále osvobozeny úroky ze státních dluhopisů, úroky z poskytnutých úvěrů a půjček a finanční prostředky plynoucí z grantů.

Základ daně

Základ daně se stanoví jako rozdíl mezi příjmy a výdaji, resp. z výsledku hospodaření, jež se dále upravuje o částky, které nelze zahrnout do daňových výdajů a nebo které byly do daňových výdajů zahrnuty v nesprávné výši, dále o částky, které nejsou součástí výsledku hospodaření, ale jsou zahrnované do základu daně, resp. o částky, které jsou součástí výsledku hospodaření, ale do základu daně se nezahrnují²⁴. Základ daně se snižuje

²⁴ Podrobněji to upravuje Zákon o dani z příjmov č.595/2003 Z.z. §17 až 29

o daňovou ztrátu, kterou lze uplatnit nanejvýš v pěti následujících zdaňovacích obdobích po období, ve kterém ztráta vznikla.

Sazba daně

Jednotná sazba daně činí 19 % ze základu daně sníženého o daňovou ztrátu.²⁵

Správa daně

Zdaňovacím obdobím je kalendářní nebo hospodářský rok. Daňové přiznání se podává do tří měsíců po skončení zdaňovacího období. Poslední den lhůty pro podání daňového přiznání je i dnem splatnosti daně. Četnost a výše záloh na daň se odvíjí od poslední známé daňové povinnosti. Poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhla 50 000 Sk a nepřesáhla 500 000 Sk, platí zálohy čtvrtletně ve výši $\frac{1}{4}$ poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou splatné k poslednímu dni kalendářního čtvrtletí. Poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhla 500 000 Sk, platí zálohy na daň měsíčně ve výši $\frac{1}{12}$ poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou splatné k poslednímu dni kalendářního měsíce. Poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 50 000 Sk, není povinen platit zálohy na daň. Případný nedoplatek na dani je poplatník povinen uhradit ve lhůtě pro podání daňového přiznání. Naopak přeplatek na dani se použije na příští zálohy na daň, nebo se vrátí poplatníkovi, pokud o to požádal správce daně. Daň se nevybírá a neplatí pokud za zdaňovací období nepřesáhne 500 Sk.²⁶

Tab. č. 4: Srovnávací tabulka pro daň z příjmů právnických osob 2008

	ČR	SR
Sazba daně	21 %	19 %
Zálohy z poslední známé daň. pov.	2 x 40 % (> 30 000 Kč) 4 x 25 % (> 150 000 Kč)	4 x 25 % (> 50 000 Sk) 12 x 1/12 (> 500 000 Sk)

zdroj: HORNÍKOVÁ, D a kol. *Zákony I/2008, Úplné znenia zákonov daňových, účtovných a vykonávacích a súvisiacich predpisov* a MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2008*

²⁵ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*

²⁶ HORNÍKOVÁ, D a kol. *Zákony I/2008, Úplné znenia zákonov daňových, účtovných a vykonávacích a súvisiacich predpisov*

5 PRAKTICKÁ ČÁST

V následující části této práce se pokusím výše uvedené rozdíly demonstrovat na modelových příkladech. V prvním příkladě se zaměřím na poplatníky s příjmy ze závislé činnosti z pracovně právního vztahu, ve druhém příkladě porovnáám daňové zatížení fyzických osob s příjmy z podnikání, kapitálového majetku a z pronájmu a v posledním příkladě transformuji výsledek hospodaření na základ daně a porovnáám výslednou daňovou povinnost.

5.1 *Příklad č. 1: Daň z příjmů ze závislé činnosti:*

V prvním příkladě plynou poplatníkovi pouze příjmy ze závislé činnosti ve výši průměrné hrubé měsíční nominální mzdy. V České republice je to 21 692 Kč²⁷, na Slovensku 20 146 Sk²⁸. Poplatník u svého zaměstnavatele podepsal prohlášení k dani. Poplatník vyživuje dvě nezaopatřené děti, na které uplatňuje nárok na daňové zvýhodnění (daňový bonus). Poplatník si platí měsíčně 1 000 korun na penzijní připojištění (doplňkové důchodové spoření) a 500 korun na soukromé životní pojištění.

5.1.1 Výpočet daňové povinnosti českého poplatníka

Podle potvrzení od zaměstnavatele činí roční příjem 260 304 Kč, úhrn pojistného sraženého z příjmů zaměstnance 32 556 Kč a sražená záloha na daň 6 540 Kč.

Výpočet daňové povinnosti:

- Základ daně se stanoví jako roční příjem * koeficient 1,35 (tj. super hrubá mzda vč. pojistného hrazeného zaměstnavatelem):
 $260\,304 * 1,35 = 351\,410 \text{ Kč}$
- Nezdanitelná část základu daně z titulu penzijního připojištění je částka přesahující 6 000 Kč, v našem případě tedy 6 000 Kč, a z titulu soukromého životního pojištění dalších 6 000 Kč. Celkem nezdanitelná část základu daně činí 12 000 Kč.

²⁷ <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cpmz030608.doc> (cit. 20.4.08)

²⁸ <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=8123> (cit. 20.4.08)

- Základ daně snížený o nezdánitelné části a po zaokrouhlení na celé stokoruny dolů:
 $351\,410 - 12\,000 = 339\,410 \approx 339\,400 \text{ Kč}$
- Daň vypočtená jako základ daně snížený * sazba daně:
 $339\,400 * 0,15 = 50\,910 \text{ Kč}$
- Daň po odečtení slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované děti ($2 * 10\,680$):
 $50\,910 - 24\,840 - 21\,360 = 4\,710 \text{ Kč}$
- Přeplatek na dani vypočtený jako rozdíl mezi sraženou zálohou na daň a roční daňovou povinností:
 $6\,540 - 4\,710 = 1\,830 \text{ Kč}$

5.1.2 Výpočet daňové povinnosti slovenského poplatníka

Podle potvrzení od zaměstnavatele činí roční příjem 241 752 Sk, úhrn pojistného sraženého z příjmů zaměstnance 32 424 Sk a sražená záloha na daň 7 740 Sk.

Výpočet daňové povinnosti:

- Základ daně se stanoví jako rozdíl mezi ročním příjmem a odvody na zdravotní, nemocenské, důchodové (starobní a invalidní) a úrazové pojištění a pojištění v nezaměstnanosti:
 $241\,752 - 32\,424 = 209\,328 \text{ Sk}$
- Nezdánitelná část základu daně na poplatníka pro rok 2008 činí 98 496 Sk. Dále si lze odečíst od základu daně příspěvky na doplňkové důchodové spoření ve výši 12 000 Sk a z titulu soukromého životního pojištění dalších 6 000 Kč. Celkem však lze odečíst nejvýše 12 000 Sk.
- Základ daně snížený o nezdánitelné části:
 $209\,328 - 98\,496 - 12\,000 = 98\,832 \text{ Sk}$
- Daň vypočtená jako základ daně snížený * sazba daně:
 $98\,832 * 0,19 = 18\,778 \text{ Sk}$
- Daň po odečtení slevy na vyživované děti ($2 * 6\,660$):
 $18\,778 - 13\,320 = 5\,458 \text{ Sk}$

- Přeplatek na dani vypočtený jako rozdíl mezi sraženou zálohou na daň a roční daňovou povinností:

$$7\,740 - 5\,458 = 2\,282 \text{ Sk}$$

Porovnání daňového zatížení osob s příjmy výhradně ze závislé činnosti ve výši průměrné hrubé měsíční mzdy včetně zohlednění odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění je uvedeno v následující tabulce.

Tab. č. 5: Porovnání daňového zatížení osob s příjmy ze závislé činnosti

Ukazatel	ČR	SR
Míra zdanění	1,81 %	2,26 %
Relativní zdanění	14,32 %	15,67 %
Celkové zdanění práce	36,53 %	37,64 %

Zdroj: Vlastní práce

Míra zdanění vyjadřuje podíl daně na hrubé mzdě zaměstnance v procentním vyjádření. Výsledná čísla jsou sympaticky nízká, je však brát v potaz, že poplatník uplatňuje daňové zvýhodnění (daňový bonus) na dvě vyživované děti v celkové výši 21 360 Kč, resp. 13 320 Sk. Tuto položku druhý z manželů uplatnit nemůže²⁹, jeho míra zdanění by byla v případě shodné mzdy 10,05 % pro českého plátce, resp. 7,71 % pro slovenského plátce. Relativní zdanění zohledňuje zaměstnancem placené odvody na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Vypočte se jako podíl součtu daně a odvodů zdravotního a sociálního charakteru hrazeného zaměstnancem a hrubé mzdy. Je vyjádřeno v procentech. Opět pro srovnání relativního zdanění druhého z manželů se shodným příjmem: 22,52 % pro Čecha, resp. 21,18 % pro Slováka. Do celkového zdanění práce se započítávají i zaměstnavatelem hrazené platby na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění za svého zaměstnance. Vypočte se jako podíl součtu daně a odvodů zdravotního a sociálního charakteru hrazeného zaměstnancem i zaměstnavatelem a celkových mzdových nákladech na daného zaměstnance. Je vyjádřeno v procentech. Pro druhého z manželů vycházejí následující hodnoty: 42,61 % pro Čecha, resp. 41,71 % pro Slováka.

²⁹ Srovnání daňového zatížení druhého z manželů je uvedeno pro zásadní odlišnost vypočtených ukazatelů.

5.2 *Příklad č. 2: Daň z příjmů z podnikání, kapitálového majetku a z pronájmu*

V druhém příkladě plynou poplatníkovi příjmy z podnikání (druh činnosti je vedení účetnictví), dále příjmy z kapitálového majetku a z pronájmu. Pro názornost srovnání je výše příjmů pro poplatníka z České republiky i ze Slovenska v číselném vyjádření stejná, je tedy abstrahováno od kurzového rozdílu příslušných měn.

Příjmy ze živnosti za zdaňovací období roku 2008 byly stanoveny jako 24-násobek průměru z průměrných hrubých měsíčních nominálních mezd České a Slovenské republiky, příjmy tedy činí 502 056 korun. Výdaje jsou uplatňovány procentem z příjmů.

Poplatník má dále příjmy z kapitálového majetku v podobě úroků na podnikatelském bankovním účtu v celkové výši 250 korun.

Poplatník celoročně pronajímá garáž za 500 korun měsíčně, výdaje uplatňuje procentem z příjmů.

Poplatník vyživuje dvě nezaopatřené děti, na které uplatňuje nárok na daňové zvýhodnění (daňový bonus). Poplatník si platí měsíčně 1 000 korun na penzijní připojištění (doplňkové důchodové spoření) a 500 korun na soukromé životní pojištění.

5.2.1 Výpočet daňové povinnosti českého poplatníka

- Dílčí základ daně ze živnosti se zjistí z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Výdaje jsou ve výši 50 % příjmů:

$$502\ 056 - 0,5 * 502\ 056 = 251\ 028\ \text{Kč}$$
- Dílčí základ daně z kapitálového majetku činí 250 Kč
- Dílčí základ daně z pronájmu je ve výši rozdílu příjmů a výdajů. Výdaje tvoří 30 % příjmů:

$$6\ 000 - 0,3 * 6\ 000 = 4\ 200\ \text{Kč}$$
- Součet dílčích základů daně podle jednotlivých druhů příjmů:

$$251\ 028 + 250 + 4\ 200 = 255\ 478\ \text{Kč}$$
- Nezdánitelná část základu daně z titulu penzijního připojištění je částka přesahující 6 000 Kč, v našem případě tedy 6 000 Kč, a z titulu soukromého životního pojištění dalších 6 000 Kč. Celkem nezdánitelná část základu daně činí 12 000 Kč.

- Základ daně snížený o nezdanitelné části a po zaokrouhlení na celé stokoruny dolů:
 $255\,478 - 12\,000 = 243\,478 \approx 243\,400 \text{ Kč}$
- Daň vypočtená jako základ daně snížený * sazba daně:
 $243\,400 * 0,15 = 36\,510 \text{ Kč}$
- Daň po odečtení slevy na poplatníka:
 $36\,510 - 24\,840 = 11\,670 \text{ Kč}$
- Výsledná daňová povinnost po uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované děti (2 * 10 680):
 $11\,670 - 21\,360 = -9\,690 \text{ Kč}$
sleva na dani: 11 670 Kč
daňový bonus: 9 690 Kč

5.2.2 Výpočet daňové povinnosti slovenského poplatníka

- Dílčí základ daně ze živnosti se zjistí z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Výdaje jsou ve výši 40 % příjmů:
 $502\,056 - 0,4 * 502\,056 = 301\,234 \text{ Sk}$
- Dílčí základ daně z kapitálového majetku činí 250 Sk
- Dílčí základ daně z pronájmu je ve výši rozdílu příjmů a výdajů. Výdaje tvoří 40 % příjmů:
 $6\,000 - 0,4 * 6\,000 = 3\,600 \text{ Sk}$
- Součet dílčích základů daně podle jednotlivých druhů příjmů:
 $301\,234 + 250 + 3\,600 = 305\,084 \text{ Sk}$
- Základ daně lze snížit o zaplacené odvody na zdravotní, nemocenské, důchodové (starobní a invalidní) pojištění a platby do rezervního fondu solidarity:
 $305\,084 - 19\,716 - 6\,108 - 24\,960 - 8\,328 - 6\,588 = 239\,384 \text{ Sk}^{30}$
- Nezdanitelná část základu daně na poplatníka pro rok 2008 činí 98 496 Sk. Dále si lze odečíst od základu daně příspěvky na doplňkové důchodové spoření ve výši 12 000 Sk a z titulu soukromého životního pojištění dalších 6 000 Kč. Celkem však lze odečíst nejvýše 12 000 Sk.
- Základ daně snížený o nezdanitelné části:
 $239\,384 - 98\,496 - 12\,000 = 128\,888 \text{ Sk}$

³⁰ Částky vypočteny na internetové kalkulačce: <http://www.szco.sk/index.php?id=kalkulacka2> (cit. 23.4.08)

- Daň vypočtená jako základ daně snížený * sazba daně:
128 888 * 0,19 = 24 489 Sk
- Daň po odečtení slevy na vyživované děti (2 * 6 660):
24 489 – 13 320 = 11 169 Sk

Tab. č. 6: Porovnání daňového zatížení osob s příjmy z podnikání, kapitálového majetku a z pronájmu

	ČR	SR
Σ příjmů	508 306 Kč	508 306 Sk
Výdaje na podnikání	251 028 Kč	200 822 Sk
Výdaje na pronájem	1 800 Kč	2 400 Sk
Σ dílčích základů daně	255 478 Kč	305 084 Sk
Odečet sociál. a zdrav. pojistného	nezle odečíst od ZD	65 700 Sk
Nezdanitelná částka na poplatníka	0 Kč	98 496 Sk
Ostatní nezdanitelné částky	12 000 Kč	12 000 Sk
Základ daně snížený	243 478 Kč	128 888 Sk
Sazba daně	15 %	19 %
Daň vypočtená	36 510 Kč	24 489 Sk
Sleva na dani na poplatníka	24 840 Kč	0 Sk
Daň po slevě na poplatníka	11 670 Kč	24 489 Sk
Zvýhodnění na 2 vyživované děti	21 360 Kč	13 320 Sk
Daňová povinnost	- 9 690 Kč³¹	11 169 Sk

Zdroj: Vlastní práce

5.3 Příklad č. 3: Daň z příjmů právnických osob

V třetím příkladě je porovnáno zdaňování příjmů právnických osob. Pro názornost srovnání je hospodářský výsledek právnických osob se sídlem v České republice i se sídlem na Slovensku v číselném vyjádření stejný, je tedy abstrahováno od kurzového rozdílu příslušných měn.

- Jedná se o společnost s ručením omezeným, která za kalendářní rok 2008 vykázala účetní výsledek hospodaření ve výši 965 000 korun.
- Společnost vykázala v roce 2003 ztrátu 529 000 korun, přičemž doposud z ní neuplatnila ještě 100 000 korun.
- Účetní odpisy činily 218 000 korun, daňové odpisy 170 000 korun.
- Společnost vynaložila na realizaci výzkumného projektu 145 000 Kč.

³¹ Poplatník má nárok na daňový bonus ve výši 9 690 Kč

- Byla zrušena rezerva na kurzovní ztráty ve výši 35 000 korun.
- Společnost darovala organizaci UNICEF částku 50 000 korun.
- Společnost zaměstnává po celý rok jednu osobu se změněnou pracovní schopností.
- Společnost přispívala celoročně svému zaměstnanci na penzijní připojištění (doplňkové důchodové spoření) 1 000 korun měsíčně. Jeho roční vyměřovací základ činí 120 000 korun.

5.3.1 Výpočet daňové povinnosti společnosti s ručením omezeným se sídlem v České republice

- Základ daně zjištěný z účetního výsledku hospodaření upravený o položky zvyšující, resp. snižující základ daně činí:

$$965\,000 - 100\,000 + 48\,000^{32} - 145\,000 + 35\,000 + 8\,400^{33} = 811\,400 \text{ Kč}$$
- Snížení základu daně o poskytnuté dary a zaokrouhlení na celé tisícikoruny dolů:

$$811\,400 - 50\,000 = 761\,400 \approx 761\,000 \text{ Kč}$$
- Daň vypočtená jako základ daně upravený * sazba daně:

$$761\,000 * 0,21 = 159\,810 \text{ Kč}$$
- Daň po odečtení slevy na zaměstnance se změněnou pracovní schopností:

$$159\,810 - 18\,000 = 141\,810 \text{ Kč}$$
- Placení záloh na daň:
ve dvou splátkách, 15.června a 15.prosince, 40 % poslední známé daňové povinnosti:

$$0,4 * 141\,810 = 56\,724 \text{ Kč}$$

5.3.2 Výpočet daňové povinnosti společnosti s ručením omezeným se sídlem na Slovensku

- Základ daně zjištěný z účetního výsledku hospodaření upravený o položky zvyšující, resp. snižující základ daně činí:

$$965\,000 - 100\,000 + 48\,000^{34} + 35\,000 + 4\,800^{35} = 952\,800 \text{ Sk}$$

³² Rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy

³³ Odečíst od základu daně lze maximálně 3 % z vyměřovacího základu daně zaměstnance, tj. $0,03 * 120\,000 = 3\,600 \text{ Kč}$. Částka přesahující tuto hranici není daňově uznávaným nákladem.

³⁴ Rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy

³⁵ Odečíst od základu daně lze maximálně 6 % z vyměřovacího základu daně zaměstnance, tj. $0,06 * 120\,000 = 7\,200 \text{ Kč}$. Částka přesahující tuto hranici není daňově uznávaným nákladem.

- Daňová povinnost vypočtená jako základ daně upravený * sazba daně:
 $952\,800 * 0,19 = 181\,032 \text{ Sk}$
- Placení záloh na daň:
 ve čtyřech splátkách, 31. března, 30. června, 30. září a 31. prosince, 25 % poslední známé daňové povinnosti:
 $0,25 * 181\,032 = 45\,258 \text{ Sk}$

Tab. č. 7: Porovnání daňového zatížení právnických osob

	ČR	SR
Hospodářský výsledek	965 000 Kč	965 000 Sk
Základ daně upravený	761 000 Kč	952 800 Sk
Sazba daně	21 %	19 %
Daň vypočtená	159 810 Kč	181 032 Sk
Slevy na dani	18 000 Kč	0 Sk
Výsledná daňová povinnost	141 810 Kč	181 032 Sk
Frekvence placení záloh na daň	pololetně	čtvrtletně
Výše zálohy na daň	56 724 Kč	45 258 Sk

Zdroj: Vlastní práce

6 DISKUZE

V prvním příkladě jsou brány v úvahu průměrné hrubé nominální mzdy za rok 2007 v dané zemi, výsledky vypočtených ukazatelů se nijak zásadně neliší, ve všech ukazatelích dopadla pro poplatníka příznivěji Česká republika. Pokud ovšem poplatník neuplatňuje daňové zvýhodnění (daňový bonus) na nezaopatřené vyživované děti, buď proto, že je nemá a nebo toto zvýhodnění (bonus) uplatňuje manžel/ka, pak jsou na tom lépe poplatníci ze Slovenska. Z toho vyplývá, že čeští zákonodárci v oblasti daňové politiky více podporují rodiny s dětmi než jejich slovenští kolegové. Daňové zvýhodnění (daňový bonus) na vyživované děti je však jen jedna forma podpory. Aby srovnání bylo úplné (je-li to vůbec možné), museli bychom zohlednit i jiné dávky státní sociální podpory. To už ale není náplní této práce.

V druhém příkladě plynou poplatníkům příjmy ve shodné výši (bez ohledu na rozdílný kurz měn), a to z podnikání, kapitálového majetku a z pronájmu. V případě, že se poplatník rozhodne výdaje uplatňovat procentem z příjmů, pak záleží na druhu činnosti podnikání. Pro neřemeslné živnosti si český poplatník může uplatnit jako výdaj o 10 % z příjmů více než slovenský poplatník, pokud má příjmy ze zemědělství, lesního či vodního hospodářství, může si uplatnit jako daňově uznatelný výdaj dokonce dvojnásobek toho, co slovenský poplatník. Naopak u příjmů z pronájmu si slovenští poplatníci mohou do výdajů zahrnout o 10 % z těchto příjmů více. Rozhodnou-li se podnikatelé uplatňovat výdaje ve skutečně vynaložené výši, pak záleží na druhu jejich výdajů, resp. na tom, zda jsou rozdíly ve srovnávaných zemích v daňové účinnosti u konkrétního druhu výdaje.

Výsledná daňová povinnost vyšla lépe pro českého podnikatele o 20 859 korun. Pokusíme-li se analyzovat, co přispívá k takovému výsledku, zjistíme, že možnost odečíst od základu daně zaplacené pojistné na zdravotní a sociální pojištění sice hraje ve prospěch slovenského podnikatele, avšak ve prospěch českého poplatníka hovoří jak vyšší paušální výdaj o 10 procentních bodů, tak i nižší sazba daně o 4 procentní body, vyšší sleva na dani na poplatníka (přepočtená nezdánitelná část základu daně na slevu na dani na poplatníka: $98\,496 * 0,19 = 18\,714$ Sk, tj. o 6 126 korun méně než u českého poplatníka) a rovněž větší daňové zvýhodnění (daňový bonus) na vyživované dítě o 4 020 korun na každé dítě. Srovnáme-li např. poplatníky s příjmy ze řemeslné živnosti, kde oba mohou uplatnit 60 % z příjmů jako daňově uznatelný výdaj a výpočet tak není ovlivněn

rozdílnou výší výdajů, stále zůstává daňové zatížení podnikatelů nižší v České republice a to i pro poplatníky, kteří neuplatňují daňové zvýhodnění (daňový bonus) na nezaopatřené děti.

V třetím příkladě jsou srovnávány dvě identické společnosti s ručením omezeným, jedna se sídlem v České republice a druhá se sídlem na Slovensku. V našem příkladě zaplatí na dani z příjmů právnických osob méně česká firma, a to především díky možnosti odečíst si od základu daně 100 % nákladů na realizaci výzkumu a vývoje a také díky slevě na zaměstnance se změněnou pracovní schopností. Pokud by však společnost nerealizovala výzkumný projekt a nezaměstnávala osobu se změněnou pracovní schopností, vyšla by daňová povinnost nižší pro slovenskou firmu, neboť sazba daně je na Slovensku o 2 procentní body nižší než v České republice. Vždy záleží na tom, jaké položky si poplatník může odečíst od účetního hospodářského výsledku a jaké položky naopak musí přičíst. Obecně lze však říci, že počet různých výjimek, osvobození, odpočtů aj. je na Slovensku méně, tudíž je slovenský daňový systém přehlednější, ale v jistých ohledech pro poplatníky méně výhodný.

Zálohy na daň následujícího období česká firma zaplatí dvakrát ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti (tj. celkem pouze 80 %), slovenská firma čtyřikrát ve výši 25 % poslední známé daňové povinnosti.

7 ZÁVĚR

Na základě mých výpočtů jsem došel k závěru, že z daňového hlediska není důvod pro migraci občanů z jedné země do druhé. Důvodem pro imigraci do České republiky je spíše vyšší mzdová hladina při přibližně shodných životních nákladech. Ani u právnických osob se nevyplatí přesunovat sídlo na Slovensko, kde mají sice nižší sazbu daně z příjmů, ale v České republice lze uplatnit více odčitatelných položek a slev na dani a v neposlední řadě dojde k postupnému snížení této daně na 20 % v roce 2009 a na 19 % o rok později. Co se týče přílivu zahraničních investorů, rozhodne spíše řada jiných faktorů než nevýrazné rozdíly ve zdaňování.

V obou srovnávaných zemích proběhly daňové reformy, v České republice v roce 2008, na Slovensku v roce 2004, a přinesly částečný odklon od daní přímých (jejich snížení) k daním nepřímým (zvýšení a zavedení některých nových nepřímých daní), dochází tak k preferenci zdaňování spotřeby na úkor zdaňování práce. V obou zemích se taktéž zavedla jednotná sazba daně z příjmů fyzických osob ve snaze nastolit spravedlivější daňový systém. Slovensko šlo ještě dál a zavedlo tzv. rovnou daň s jednotnou sazbou i pro daň z příjmů právnických osob a pro daň z přidané hodnoty. Jestli bylo snahou českých zákonodárců zjednodušit a zpřehlednit daňové zákony, pak si troufnu tvrdit, že se jim to zatím nepovedlo. Upraveny byly výše daňových sazeb, metodiky pro stanovení základu daně, velikosti slev na dani aj., ale například na počet slov vychází srovnání české daňové zákony vs. slovenské 84 000 : 32 000 slov.³⁶ Naopak český zákon o daních z příjmů (586/1992 Sb.) za 16 let své existence zaznamenal 92 novelizací, tedy více než šest ročně. Zákon proto nabobtnal z původních 14 tisíc slov na šestinásobek. České firmě zabere zaplacení všech daní v průměru 930 hodin³⁷, což je nejhorší výsledek v celé Evropské unii. Podle OECD musí český stát vynaložit cca 2,10 Kč na to, aby vybral na daních 100 korun. Na Slovensku je to asi o korunu méně a třeba v zámoří jen 0,50 Kč.³⁸ V průzkumu KPMG International, ze srpna roku 2007, hodnotili daňoví odborníci z evropských společností přitažlivost svých domácích daňových režimů ve srovnání s ostatními evropskými státy. Mezi posledními třemi na

³⁶ Nový slovenský zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů, byl výrazně redukován co do počtu v něm užitých slov na 64 % původního stavu.

³⁷ <http://www.nasepenize.cz/clanek-1951-nove-dane-nadeje-nebo-zklamani> (cit. 24.4.08)

³⁸ <http://www.nasepenize.cz/clanek-1951-nove-dane-nadeje-nebo-zklamani> (cit. 24.4.08)

žebříčku 22 zemí se umístila i Česká republika a to především kvůli rozsáhlé a komplikované legislativě a příliš častým změnám. Slovensko se umístilo na 8. místě. České společnosti jsou tak stavěny do konkurenční nevýhody v porovnání se zahraničními společnostmi. „Tyto výsledky ukazují, že společností v Evropě nejvíc vadí nejistota a složitost. Rozsah daňové legislativy je obrovský a její interpretace často nejasná,“ řekl Jan Žůrek, partner společnosti KPMG Česká republika.³⁹ Také proto zatím nelze hovořit o zásadní daňové reformě, ale spíše o dílčím kroku reformy na ozdravení veřejných financí. Ministerstvo financí však navrhuje seškrtnat počet výjimek do roku 2010 na polovinu.

Domnívám se, že nižší a jednodušší daně přinesou větší ochotu je platit, neboť se již nevyplatí minimalizovat základ daně uměle vytvořenými náklady. Snížení daňových sazeb by mělo mít také za následek vyšší motivaci poplatníků úspěšně podnikat nebo pracovat a dosahovat tak vyšších zisků, resp. příjmů a celkově tak podporovat dynamičtější ekonomický růst. Jestli tomu bude tak, nelze říci, neboť na ekonomický růst má vliv obrovské množství faktorů. Na základě statistických údajů o vývoji ekonomiky však můžeme odhadovat, zda daná daňová opatření tomuto růstu přispívají či nikoliv. Na tyto čísla si ale budeme muset ještě chvíli počkat.

³⁹ <http://www.nasepenize.cz/clanek-1611-nejmene-pritazlive-danove-rezimy-mely-v-roce-2007-v-evrope-ceska-republika-rumunsko-a-recko> (cit. 24.4.08)

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

8.1 *Tištěná literatura*

- [1] HORNÍKOVÁ, D. a kol. *Zákony I/2008, Úplné znenia zákonov daňových, účtovných a vykonávacích a súvisiacich predpisov platných k 1.1.2008*. Žilina: PORADCA, s.r.o., 2008. 976 s. ISSN 1335-1583.
- [2] JAROŠ, T. *Daň z příjmů právnických osob v účetnictví 2006/2007, praktický průvodce*. Praha: GRADA Publishing, 2007. 164 s. ISBN 978-80-247-2095-1.
- [3] KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 3. vydání Praha: ASPI, 2003. 264 s. ISBN 80-86395-84-7.
- [4] MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2008, úplná znění platná k 1.1.2008*. Praha: GRADA Publishing, 2008. 172 s. ISBN 80-247-1581-3.
- [5] NERUDOVÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí EU*. Praha: ASPI, 2005. 236 s. Daňová řada. ISBN 80-7357-142-0.
- [6] ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 2. vydání Praha: Linde Praha, a.s., 2007. 256 s. ISBN 978-80-7201-649-5.
- [7] ŠIROKÝ, J. *Daňová teorie s praktickou aplikací*. 1. vydání Praha: C. H. Beck, 2003. 249 s. ISBN 80-7179-413-9.
- [8] TREZZIOVÁ, D. Zdaněná energie. *Ekonom*, roč. LI, č. 21, 2007, s. 66-68. ISSN 1210-0714.
- [9] VYBÍHAL, V. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2007, praktický průvodce*. Praha: GRADA Publishing, 2007. 216 s. ISBN 978-80-247-2096-8.

8.2 *Internetové zdroje*

- [10] *Daň z příjmů fyzických osob*. [online]. Měšec.cz [cit. 2008-04-14]. Dostupné na Internetu: <<http://www.mesec.cz/texty/dan-z-prijmu-fyzickych-osob>>.
- [11] *Dane, clá a účtovníctvo*. [online]. Ministerstvo financií Slovenskej republiky [cit. 2008-04-10]. Dostupné na Internetu: <<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=69>>.

-
- [12] *Průvodce daní z příjmů*. [online]. Finance.cz [cit. 2008-04-14]. Dostupné na Internetu: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/dane-z-prijmu-tuzemsko>>.
- [13] BONĚK, V. a kol. *Daňový poradce*. [online]. Ostrava: Sagit [cit. 2008-04-16]. Dostupné na Internetu: <<http://www.sagit.cz/pages/lexikonhesla.asp?cd=74&typ=r>>.
- [14] *Druhy daní*. [online]. daně-brno.cz [cit. 2008-04-12]. Dostupné na Internetu: <<http://www.dane-brno.cz/druhy-dani>>.
- [15] *Moje dane*. [online]. eTREND [cit. 2008-04-12]. Dostupné na Internetu: <<http://financie.etrend.sk/moje-dane>>.
- [16] OLBRICHOVÁ, A. *Bratři dotahují náskok*. [online]. Ekonom [cit. 2008-04-24]. Dostupné na Internetu: <http://ekonom.ihned.cz/c4-10005590-22693570-406000_d-bratri-dotahuji-naskok>.
- [17] *Ve 4. čtvrtletí růst mezd znehodnotila inflace*. [online]. Český statistický úřad [cit. 2008-04-23]. Dostupné na Internetu: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cpmz030608.doc>>.
- [18] *Priemerná mesačná mzda v hospodárstve SR*. [online]. Štatistický úrad Slovenskej republiky [cit. 2008-04-20]. Dostupné na Internetu: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=8123>>.
- [19] *Mzdová kalkulačka 2008*. [online]. Ekonomické linky [cit. 2008-04-20]. Dostupné na Internetu: <<http://www.zervan.sk/indexN.php?idc=5&n=Mzdova-kalkulacka-2008>>.
- [20] *Mzdová kalkulačka na rok 2008*. [online]. Podnikateľská aliancia Slovenska [cit. 2008-04-20]. Dostupné na Internetu: <http://www.alianciapas.sk/menu_projekty_mzdova_kalkulacka_2008.xls>.
- [21] *Portál daňovej správy SR*. [online]. Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky [cit. 2008-04-10]. Dostupné na Internetu: <<http://www.drsr.sk/wps/portal>>.
- [22] *Daň z príjmov*. [online]. SZCO.SK. Portál pre samostatne zárobkovo činné osoby [cit. 2008-04-23]. Dostupné na Internetu: <<http://www.szco.sk/index.php?id=34>>.
- [23] *Výpočet odvodov pre szčo*. [online]. SZCO.SK. Portál pre samostatne zárobkovo činné osoby [cit. 2008-04-23]. Dostupné na Internetu: <<http://www.szco.sk/index.php?id=kalkulacka2>>.

9 SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1: Tabulka slev na dani	19
Tab. č. 2: Srovnávací tabulka pro daň z příjmů fyzických osob 2008.....	26
Tab. č. 3: Srovnávací tabulka pro možnost stanovení výdajů procentem z příjmů	27
Tab. č. 4: Srovnávací tabulka pro daň z příjmů právnických osob 2008.....	28
Tab. č. 5: Porovnání daňového zatížení osob s příjmy ze závislé činnosti.....	31
Tab. č. 6: Porovnání daňového zatížení osob s příjmy z podnikání, kapitálového majetku a z pronájmu.....	34
Tab. č. 7: Porovnání daňového zatížení právnických osob.....	36